

Całe społeczne pokolenie elektryków polskich, które zaczerpnęło wiedzy ze źródeł niemieckich, przywykło do tego znaku.

Można poświęcić tradycję dla uchwał międzynarodowych, ale nie podobna tego uczynić dla takiej, czy innej analogji, dla przesłanek, których Komisja Międzynarodowa może nie tylko nie uznać, ale nawet nie rozpatrywać.

Prof. G. Sokolnicki do wykładów swoich wprowadził *k*, to samo i ja uczyniłem. W pracy mojej p. t. „Obliczanie przewodów elektrycznych” litera *k* powtarza się bezustannie.

Nie zależy mi jednak na tem, ażeby litera *k* uzyskała aprobatę Komisji Polskiej. Projekt polskiego znakownictwa ma charakter teoretyczny i termin ten można byłoby z listy wykreślić. Jeżeli nie mają go Niemcy, niema Komisja Międzynarodowa, możemy i my obyć się tymczasem bez niego.

Wielkości i jednostki fotometryczne. Oznaczenie światłości przez *I* uważam za błąd drukarski. Tę wielkość powszechnie oznacza się literą *J*.

Jednostki świetlne hefnerowskie oznaczane są literami wielkimi *Lm*, *HK*, *Lx*, natomiast jednostki międzynarodowe — przynajmniej dotychczas — były oznaczone literami małymi: lumen — *l* (Anglicy), *lu* (Francuzi); świeca — *p* (Anglicy), *bd* (Francuzi); luks — *lx* (Francuzi).

Proponuję: *lu* — lumen, — *św* świeca, *lx* — luks.

Uwaga do tablicy II.

Na końcu wzorów nie wolno używać skrótów *A*, *V* i t. d. Rzecz zrozumiała. Dlaczego jednak mają być zabronione skróty po takich równaniach, jak

$$l = 5 \text{ km}, I = 100 \text{ A}, C = 5 \mu \text{ F}.$$

Nigdy z tego powodu nie było kolizji, wyrażenia te stale są używane i jestem przekonany, że gdyby taki drakoński przepis był wydany, życie przeszłoby nad nim do porządku.

Zaznaczę, że są jednostki, które nie mają nazw, a więc np.

$$k = 57 \text{ m}/\Omega \text{ mm}^2, J = 2 \text{ A}/\text{mm}^2;$$

trzeba by je opisywać bardzo długo.

W jakim celu jest zastrzeżenie, żeby skróty były stosowane tylko po liczbach — nie wiem. Co do mnie, piszę do druku takie zwroty, jak „... wyrażone w *kV*” „podane w *m}/\Omega^2 \text{ mm}*” i jeżeli tylko tekst będzie złożony antykwą, a skróty — kursywą, nie może być żadnego nieporozumienia.

Prof. St. Odrow. Wysocki.

Ujednostajnione znakowanie przewodników izolowanych,

opracowane przez przewodniczącego Komisji Przepisowej PKE Prof. St. Odrow. Wysockiego, a przyjęte na posiedzeniu w dniu 4 marca 1925 r. przez przedstawicieli fabryk: „Tow. Przem. Kabel” w Warszawie, „Tow. Akc. Kabel Polski” w Bydgoszczy i „Pol. Zakł. Siemens” w Rudzie Pabjanickiej.

I. Zasady znakowania.

Pierwsze miejsce w symbolu przeznaczone jest na charakterystykę żyły przewodowej:

D — Druć,

P — Przewód linkowy (żyła wielodrutowa),

albo przeznaczone na ogólną charakterystykę przewodnika:

S — Sznur,

O — przewodnik wielożyłowy w Oponie gumowej.

Znak przewodników niemiedzianych zaczyna się od litery, wskazującej na materiał przewodnika np.:

B — Bronz,

A — Aluminjum.

Drugie miejsce w symbolu mówi o izolacji przewodnika:

IK — Izolacja lekka, z cienkiej powłoki gumowej (izolacja nieprzepisowa!),

I — Izolacja z powłoki gumowej bez owinięcia taśmą nagumowaną,

G — powłoka Gumowa i owinięcie taśmą na Gumowaną,

GW — powłoka Gumowa Wielowarstwowa i owinięcie taśmą na Gumowaną do Wysokich napięć,

M — izolacja włóknista Minjowana,

PM — „ Papierowa i Minjowana,

GM — „ Gumowa i Minjowana,

H — „ włóknista Haketalowska,

PH — „ Papierowa i Haketalowska,

GH — „ Gumowa i Haketalowska,

albo też mówi o przeznaczeniu przewodnika:

S — do Świeczników (do wnętrza świecznika),

Z — do Zwieszaków (lamp zawieszonych na sznurze),

R — do Ruchomych odbiorników prądu (np. do lamp stołowych),

W — do ruchomych odbiorników Warsztatowych,

P — do ruchomych odbiorników w urządzeniach Przemysłowych (w górnictwie i t. d.)

D — do Dzwonków,

T — do Telefonów i Telegrafów,

N — do Nawijania maszyn i przyrządów.

Ostatnie miejsce w symbolu omawia inne cechy przewodnika:

G — żyła Giętka,

E — żyła bardzo giętka, Elastyczna,

K — izolacja lekka,

U — Uzbrojenie metalowe, które może być użyte do Uziemienia,

S — przewodnik wielożyłowy Skręcony,

P — przewodnik wielożyłowy Płaski,

O — przewodnik wielożyłowy Okrągły,

L — przewodnik wielożyłowy z Linką wieszarkową,

N — oplecenie Nięmi,

J — oplecenie Jedwabiem.

II Znaki dla przewodników normalnych.

DIK — Druć w Izolacji lekkiej, o cienkiej powłoce gumowej, nieprzepisowy,

DI — Druć Izolowany gumą, nieotaśmowany,

PI — jak wyżej, lecz Przewodnik linkowy,

PIG — jak wyżej, lecz linka Giętka,

DG — Druć izolowany Gumą i otaśmowany,

PG — jak wyżej, lecz Przewodnik linkowy,

PGG — jak wyżej, lecz linka Giętka,

PGE — jak wyżej, lecz linka bardzo giętka, Elastyczna,

PGW — Druć izolowany Gumą Wielowarstwową do wysokich napięć,

PGW — jak wyżej, lecz Przewodnik linkowy,

PGU — Przewodnik o Gumowany do 2000 V, Uzbrojony opleceniem z drutów stalowych,

PGUE — jak wyżej, lecz bardzo giętka, Elastyczny,

PGP — Przewodnik o Gumowany wielożyłowy Płaski (np. do lamp łukowych),
PGL — jak wyżej, lecz z Linką wieszarkową,
PGO — Przewodnik o Gumowany wielożyłowy Okrągły,
DS — Drut Świecznikowy jednożyłowy w oplecieniu bawełnianem,
PS — jak wyżej, lecz Przewodnik linkowy,
DSS, DSP, DSO — Druty Świecznikowe wielożyłowe w oplecieniu bawełnianem:
 1) Skręcone, 2) Płaskie, 3) Okrągłe,
PSS, PSP, PSO — jak wyżej, lecz Przewodniki linkowe,
PSSN, PSPN, PSO — jak wyżej, lecz w oplecieniu Nicianem,
PSSJ, PSPJ, PSOJ — jak wyżej, lecz w oplecieniu Jedwabnem,

OK — przewodnik w Oponie gumowej lekkiej budowy,
O — przewodnik w Oponie gumowej normalny,
SK — Sznur w izolacji lekkiej, w cienkiej powłoce gumowej, nieprzepisowy, skręcony,
SKO — jak wyżej, lecz Okrągły,
S — Sznur normalny, skręcony,
SO — jak wyżej, lecz Okrągły,
SRO — Sznur do Ruchomych odbiorników, Okrągły,
SWK — Sznur Warsztatowy lekkiej budowy,
SW — Sznur Warsztatowy normalny,
SPK — Sznur Przemysłowy lekkiej budowy,
SP — Sznur Przemysłowy normalny,

SZ — Sznur Zwieszakowy jednożyłowy,
SZS — Sznur Zwieszakowy wielożyłowy Skręcony,
SZO — Sznur Zwieszakowy wielożyłowy Okrągły.

DN — Drut Nawojowy,
DD — Drut Dzwonkowy,
DTK — Drut Telefonowy lekkiej budowy,
DT — Drut Telefonowy, normalny,
PT — Przewodnik linkowy, Telefonowy, normalny.

DM, DH — Drut 1) Minjowany, 2) Haketalowski,
DPMK — Drut w izolacji Papierowej, Minjowany, lekkiej budowy (bez owinięcia bawełną),
DPM, DPH — Drut w izolacji Papierowej, normalny:
 1) Minjowany, 2) Haketalowski,
DGMK — Drut w izolacji Gumowej, Minjowany, lekkiej budowy (bez izolacji papierowej),
DGM, DGH — Drut w izolacji Gumowej, normalny:
 1) Minjowany, 2) Haketalowski,
BGM, BGH — drut Bronzowy w izolacji Gumowej, normalny: 1) Minjowany, 2) Haketalowski.

III. Terminologia.

Żyła — jest to część metalowa w pojedynczym przewodniku; żyła może być jednodrutowa lub wielodrutowa.
Drut — żyła jednolita.
Linka — żyła wielodrutowa.
Wielożyłowy — złożony z kilku żył, odizolowanych od siebie.
Oprzęd — omotanie (czyli owinięcie) przędzą, nitką.

Obwój — omotanie (czyli owinięcie) taśmą i t. p.
Oplot — oplecenie w postaci siatki,
Ogumowany — powleczony gumą.
Powłoka gumowa — rurka gumowa bez szwu, otaczająca żyłę przewodnika dla izolowania.
Opona gumowa — rurka gumowa, otaczająca przewodnik w celu nadania mu większej wytrzymałości mechanicznej,
Nasylenie — zamiast impregnacji, przepojenia, przesylenia.
Wyokrąglenie przewodnika wielożyłowego — wprowadzenie do przewodnika włókien podłużnych w celu nadania mu kształtu okrągłego.
Oplatarka — maszyna, na której odbywa się oplatanie.

Każdy elektrotechnik, niezależnie od tego, w jakiej dziedzinie pracuje, odczuwa potrzebę porozumiewania się w sprawach fachowych z kolegami — specjalistami. Elektrotechnicy, zjednoczeni w Kole Warszawskim Stowarzyszenia Elektrotechników Polskich, zbierają się w tym celu co drugi wtorek na posiedzenia techniczne, które dają doskonałą sposobność do wymiany myśli. Posiedzenia odbywają się o 8-ej wiecz. w gmachu Stowarzyszenia Techników (Czackiego 3). Na zebraniach przy stole prezydalnym przyjmuje się deklaracje od osób, pragnących zapisać się na członków Stowarzyszenia.

Stowarzyszenia i organizacje.

Sprawozdanie Komisji Kwalifikacyjnej Warszawskiego Koła Stowarzyszenia Elektrotechników Polskich za rok 1924. Komisja Kwalifikacyjna odbyła posiedzeń 3, na których zostali przyjęci następujący kandydaci:

Deklaracji Nr. 102 — kol.	Scazighino Witold,
" " 103 — "	Nowicki Leon,
" " 104 — "	Terajewicz Bohdan
" " 105 — "	Goldsztaub Leon,
" " 106 — "	Kolebski Jan,
" " 107 — "	Garliński Tadeusz,
" " 108 — "	Günther Mieczysław,
" " 109 — "	Korecki Eugenjusz,
" " 110 — "	Januszkiewicz Bohdan.

Stosownie do regulaminu przed dorocznym Walnem Zebraniem sprawozdawczym Warszawskiego Koła winni ustąpić 3 ej najstarsi członkowie Komisji Kwalifikacyjnej, kończący kadencję 3-letnią. Wobec tego na ostatnim zebraniu Komisji w dn. 12 stycznia 1925 r., po ustaleniu, że koledzy: Berson, Naholiński i Pawłowski odbyli kadencję 3-letnią, koledzy ci zostali zakwalifikowani do ustąpienia. Ponieważ kol. Berson oświadczył przytem, że ewentualnego nowego wyboru do Komisji Kwalifikacyjnej bezwzględnie nie przyjmie, Komisja Kwalifikacyjna wysunęła następujących kandydatów na opróżnione 3 miejsca:

Mielczarskiego Stanisława, Pogorzelskiego Wacława, Nacholińskiego Mateusza, Strasburgera Zygmunta, Pawłowskiego Wacława, Wysockiego Henryka, prosząc jednocześnie Zarząd Koła o zaproponowanie Walnemu Zebraniu 3-ch z pomiędzy wyżej wymienionych kandydatów.

Warszawa, dn. 12. I. 25 r.

Sekretarz:

(—) J. Hirszowski

Przewodniczący:

(—) K. Straszewski.

Sprawozdanie Komisji Bibliotecznej S. E. P.

W roku sprawozdawczym 1924 Komisja Biblioteczna w dalszym ciągu zajmowała się porządkowaniem i katalogowaniem łaskawie ofiarowanych i zakupionych książek. Biblioteka nasza wzbogaciła się:

- a) ofiarowanymi 16-ma dziełami,
- b) zakupionymi 3-ma

co łącznie z poprzednią ilością książek wynosi obecnie 120 tomów.

Akcja w celu zamiany posiadanych przez bibliotekę naszą duplikatów na brakujące zcszyty E. T. Z. nie odniosła żadnego skutku.

Czytelnia i biblioteka czynna była: od stycznia 1924 r. raz w tygodniu we wtorki od 19 do 20 godz. po przerwie wakacyjnej od października w środy od 18 do 19 godz.

Przez czas dyżurów naszych w bibliotece i czytelnii zarejestrowano:

- 6-iu czytelników czasopism
- 12-u abonentów biblioteki (wypożyczono 20 dzieł)

Komisja Biblioteczna.

Sprawozdanie z działalności Koła Teletechników za 1924 r.

W okresie sprawozdawczym Koło Teletechników wykazało znaczną żywotność, która wyraziła się w szczególności w pracy w komisjach i dała pewne pozytywne wyniki, podnosząc powagę i znaczenie Koła nazewnątrz. Nawiązano ściślejszą łączność z pokrewnymi stowarzyszeniami i pozyskano, szereg nowych członków.

Na początku roku Koło liczyło 36 członków, w tem 4-ch pozamiejscowych; przybyło w ciągu okresu sprawozdawczego 12 członków nowych, ubył skutkiem wyjazdu 1, zmarł 1, obecnie Koło liczy 46 członków.

Zebrań ogólnych odbyło się 8 przy udziale 135 osób, przeciętnie w zebraniu uczestniczyło 17 osób; posiedzeń Zarządu — 6.

1) Komisja słownicza odbyła kilkadziesiąt posiedzeń i dokończyła w lutym opracowywanie słownictwa i mianownictwa części aparatu juzowskiego, co było zapoczątkowane w roku poprzednim.

2) Komisja wydawnicza odbyła 6 posiedzeń, zapoczątkowała i przeprowadziła całkowicie siłami swoich członków redakcję i wydanie książki p. t. „Aparaty telegraficzne”.

Książka, wydrukowana w liczbie 1 800 egzemplarzy została rozchwyta i pomimo niskiej ceny sprzedaży przyniosła Kołu czysty zysk w sumie ok. 3 000 zł. Łącznie z kapitałem zakładowym, złożonym przez członków na wydawnictwo, Koło dysponuje obecnie sumą ok. 4 000 zł., która ma być użyta jako podstawa dla zrealizowania dalszych wydawnictw z dziedziny teletechniki.

3) Komisja komunikacji telefonicznej na dalsze odległości odbyła 2 zebrania.

4) Komisja organizacyjna odbyła 4 posiedzenia, opracowując projekt statutu Stowarzyszenia Teletechników celem przekształcenia Koła na organizację samodzielną.

Odczytów wygłoszono 4, mianowicie: inż. Strassburger — „Wrażenia z podróży do Szwecji”, Niemirowski — Sprawozdanie z udziału w Międzynarodowym Zjeździe w Paryżu dla spraw komunikacji telefonicznej na dalekie odległości”, Inż. Lankau z Berlina — „Łącznice automatyczne syst. Siemens”, inż. mjr. Dobrski — „Polski aparat polowy, działający bez ogniw”. Ponadto z ważniejszych wydarzeń wliczyć należy:

1) Złożenie memorjału Ministrom Przemysłu i Handlu, Poczty i telegrafów, Spraw Wojskowych i Sejmowej Komisji Komunikacyjnej — w sprawie należytej organizacji służby technicznej w Generalnej Dyrekcji Poczty i Telegrafów.

2) Wydanie i rozpowszechnienie wzmiankowanej wy-

żej książki „Aparaty Telegraficzne”, która zaspokoiła jedną z palących potrzeb szerokich kół pracowników w dziedzinie telegrafii.

3) Udział w pracach nad ustaleniem słownictwa telefonicznego przez delegowanie przedstawiciela Koła do „Centralnej Komisji Słownicznej przy Stowarzyszeniu Elektrotechników”.

4) Utworzenie czytelnii czasopism technicznych w lokalu Koła.

5) Przystąpienie do Polskiego Komitetu Elektrotechnicznego.

Naogół można powiedzieć, że Koło wykazało dostateczną żywotność, uzasadniło potrzebę swego istnienia i znalazło się na drodze do pomyślnego dalszego rozwoju, celem zjednoczenia wszystkich sił fachowych, pracujących na polu teletechniki, do wspólnej wytyczonej i owocnej pracy.

Związek Przedsiębiorstw Tramwajowych i Kolei Dojazd. w Polsce. Staraniem Związku Przedsiębiorstw Tramwajowych i Kolei Dojazdowych w Polsce odbyła się w Warszawie w dniu 7 marca r. b. konferencja służby ruchu.

Sprawy, poruszane na Konferencji a żywo obchodzące ogół przedsiębiorstw komunikacyjnych, ściągnęły na konferencję licznych przedstawicieli tych przedsiębiorstw, którzy w liczbie 19-tu stawili się do stolicy. Program konferencji obejmował trzy referaty oraz szereg wycieczek.

Inż. M. Koneczny w referacie swym o przyjmowaniu służby ruchu poruszył b. ciekawą sprawę stosowania psychotechniki przy przyjmowaniu personelu.

Sposób ten szeroko stosowany na zachodzie i w Ameryce dał najlepsze wyniki przy selekcji pracowników.

Pan B. Wernik, kierownik szkoły ruchu, istniejącej przy tramwajach warszawskich, zapoznał słuchaczy z programem szkoły i sposobem szkolenia motorowych i konduktorów. Ze względu na wysoki poziom szkoły warszawskiej i nabyte doświadczenie w szkoleniu referent miał wdzięczne zadanie zapoznania swych kolegów z innymi przedsiębiorstwami z istniejącymi urządzeniami w Warszawie.

Pan J. Beldowski, naczelnik służby ruchu w tramwajach warszawskich, poruszył żywotną sprawę ujednostajnienia regulaminu służby ruchu. Referent porównał istniejące regulaminy w różnych przedsiębiorstwach i stwierdził, iż są one przestarzałe i różnolite, a nawet częstokroć sprzeczne ze sobą. Zebrani, godząc się na ujednostajnienie regulaminu, powołali Komisję do opracowania jednolitego, zasadniczego regulaminu. Do Komisji weszli: referent p. J. Beldowski, wicedyrektor tramwajów lwowskich p. inżynier A. Dziewoński, i dyrektor tramwajów poznańskich, inż. P. Nestrypke.

Po konferencji zwiedzano warsztaty tramwajów warszawskich oraz nową remizę tramwajową na Pradze.

Wspólny obiad w „Oazie”, na którym wygłoszono szereg mów i toastów, dał dalszą okazję do zadzierzgnięcia przyjaznych stosunków i stwierdzenia wspólności interesów przedsiębiorstw komunikacyjnych, grupujących się w Związku.

Wieczorem uczestnicy konferencji byli zaproszeni przez Dyrekcję Tramwajów Warszawskich do teatru Narodowego, gdzie spędzili wspólnie kilka godzin na sztuce Żeromskiego „Uciekła mi przepióreczka...”.